

18 Σεπτεμβρίου 2022

Χερουβικόν Δημήτρη Βουλγαράκη, Πρωτοψ. Αγ. Νικολάου Τρανού, ήχ. πλ. α΄ (Νικόλαος Στάθης)

/ [Μουσική](#) / [Βυζαντινή Μουσική](#)

Ο Νικόλαος Στάθης, Πρωτοψάλτης του ι.ν. αγ. Θεοδώρων Συκεών ψάλει τον Χερουβικό ύμνο σε μέλος Δημήτρη Βουλγαράκη, Πρωτοψάλτη του ναού του Αγίου Νικολάου Τρανού. Πρόκειται για άγνωστο μέλος, κατά την συνήθη εργασία του κ. Στάθη να ανασύρει πρόσωπα και μέλη από τη λήθη του χρόνου, αλλά και ιστορικό καθώς μας θυμίζει τον άγιο Νικόλαο τον Τρανό της Θεσσαλονίκης, ο οποίος αποτελούσε το κέντρο της ομώνυμης συνοικίας, που βρισκόταν ολόκληρη πάνω από την Εγνατία φτάνοντας δυτικά ως την παλιά οδό Αριστοτέλους.

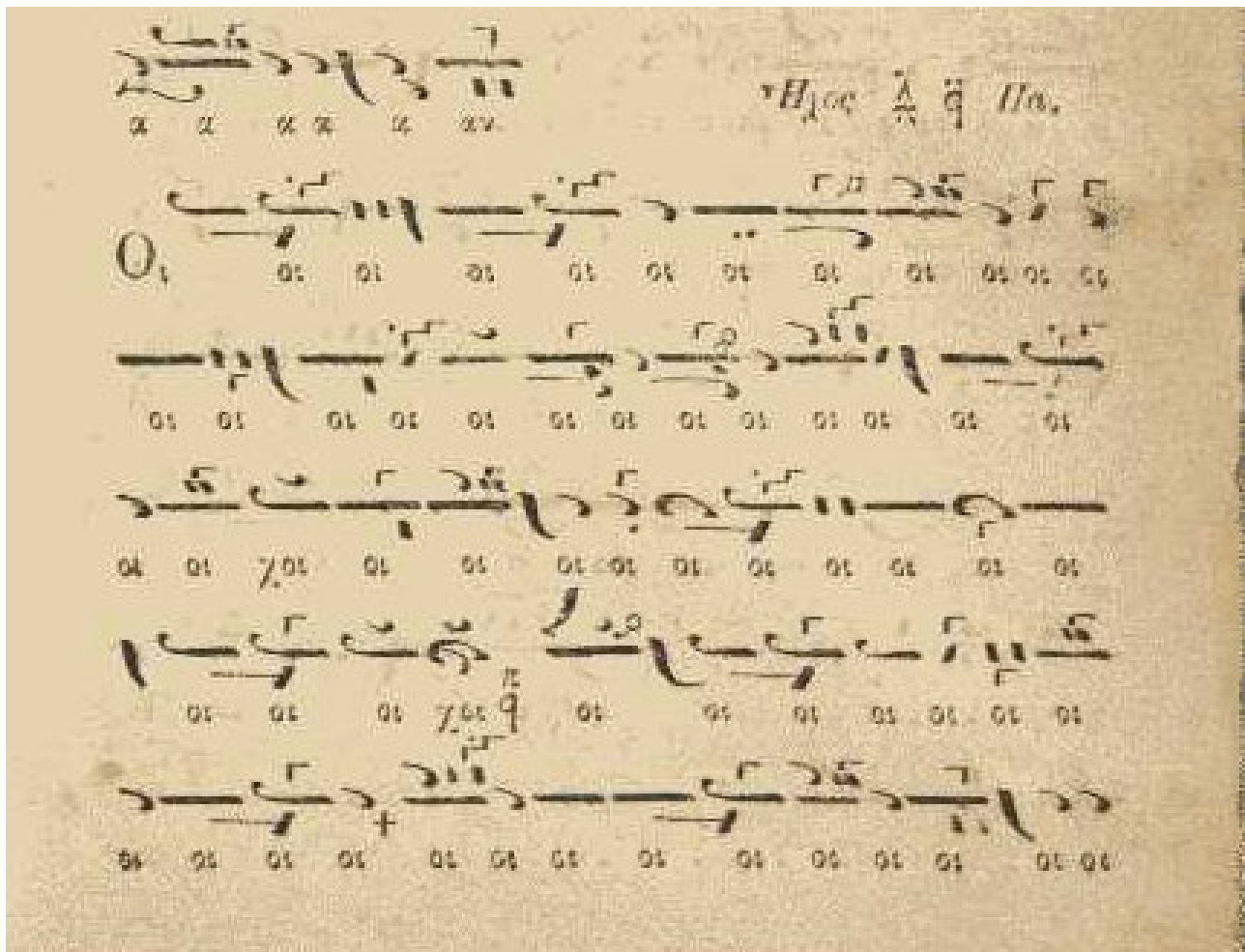

Εκκ. 10. Άγιος Νικόλαος Τρανός. Άσπρη από τα ιστοριογραφικά μετά την πυρκαγιά του 1917. Πηγή: E. Πετροπούλου, Σαλονίκη. L'incendie de 1917, Σαλονίκη 1980, σ. 101).

Ο ναός αυτός κάηκε στις 6 Αυγούστου 1917, όχι όμως ολοκληρωτικά, όπως μαρτυρούν φωτογραφίες μετά την πυρκαγιά. Μετά την Μικρασιατική Καταστροφή στα ερείπια του ναού εγκαταστάθηκαν πρόσφυγες. Στα 1928 όλα κατεδαφίστηκαν. Μετά την πυρκαγιά του 1890, που αποτέφρωσε τον παραθαλάσσιο ναό του αγίου Δημητρίου, η έδρα της Μητρόπολης και το σκήνωμα του αγίου Γρηγορίου του Παλαμά μεταφέρθηκαν στον άγιο Νικόλαο. Σ' αυτόν τελέστηκε η δοξολογία για την απελευθέρωση της Θεσσαλονίκης στις 27 Οκτωβρίου 1912. Ήταν ο μεγαλύτερος σε μέγεθος στην πόλη στην εποχή του, από όπου, σε αντιδιαστολή με τον Άγιο Νικόλαο τον Ορφανό, πήρε και το όνομά του (Τρανός). Στη θέση του υπάρχει ένα μικρό εκκλησάκι αφιερωμένο στον Άγιο Νικόλαο.

%asdfghoouiuytr%

[Για το μουσικό κείμενο πατήστε εδώ](#)

Λίγα λόγια για το μελοποιό Δημήτρη Βουλγαράκη

Το 1886, η τριμελής ειδική επιτροπή που συγκροτήθηκε από την Ιερά Σύνοδο του Πατριαρχείου απαγόρευσε τη χρήση του Εγκόλπιου Ιεροψάλτου που εξέδωσε ο ψάλτης Δημήτρης Βουλγαράκης, ζητώντας την απόρριψή του από τον Μητροπολίτη Θεσσαλονίκης Γρηγόριο Καλλίδη.

Το βιβλίο, που κυκλοφόρησε μόνο σε τοπικό επίπεδο, καταδικάστηκε λόγω της αλλοίωσης του αρχαίου παραδοσιακού ύφους, μέσω της αλλοίωσης των αρχαίων πρωτότυπων μορφών των εκκλησιαστικών ψαλμών. Οι μελοποιοί αυτή της εποχής στα γραπτά τους χειρόγραφα, προωθούσαν τη δική τους άποψη ή ερμηνεία στα παραδοσιακά κλασικά μαθήματα, επεξεργάζοντας τα - ή μερικές φορές εξελίσσοντας συνθέσεις των δασκάλων τους - σύμφωνα με την προσωπική τους μουσική προσέγγιση.

Ωστόσο, μια πιο προσεκτική ματιά στην έκδοση του Βουλγαράκη είναι πειστική για τις καινοντομίες και τις ξένες επιρροές, που τον ώθησαν έξω από τα όρια της

κωνσταντινουπολίτικης μουσικής παράδοσης, αποκαλύπτοντας, ταυτόχρονα, τις επαφές του με ψάλτες από τη Σμύρνη και την Αθήνα.

Ένα χρόνο αργότερα, πέθανε ο άτυχος εκδότης, πρωτοψάλτης του ναού του Αγίου Νικολάου Τρανού και μεγάλη μουσική προσωπικότητα της Θεσσαλονίκης του 19ου αιώνα. Αξίζει να αναφερθεί ότι και ο Πρωτοψάλτης της Σμύρνης Νικόλαος, επίσης δέχτηκε πολεμική από την Πατριαρχική επιτροπή σε ότι αφορά στις εκδόσεις του.
Πηγή: Shaping the Byzantine Chanting Tradition of Thessaloniki: The Constantinopolitans' Impact in the First Half of the 20th Century by Panagiotis Chovardas

<https://bit.ly/3S9hs4d>